

18. 9. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odstoupení z funkce statutárního orgánu

Odstoupení z funkce je upraveno v § 66 odst. 1 ObchZ, který se vztahuje na orgány zřizované povinně i na orgány zřizované dobrovolně, a to i v případě, že jde o orgány obchodním zákoníkem neupravené, upravené jen ve společenské smlouvě, zakladatelské listině nebo stanovách společnosti. Ustanovení však nelze vztáhnout na valné hromady kapitálových společností, což je stanoveno v § 66 odst. 5 ObchZ, ani na statutární orgány osobních společností.

Jestliže nebude některý ze společníků osobní společnosti ochoten dále vykonávat funkci statutárního orgánu, bude muset postupovat podle § 85 odst. 3 ObchZ, popř. bude nutné předepsaným postupem změnit společenskou smlouvu (§ 79 a § 97 odst. 4 ObchZ). Ustanovení § 85 odst. 3 ObchZ stanoví - *Společník může z funkce statutárního orgánu odstoupit, je však povinen vykonat všechna opatření, která nesou odkladu. Odstoupení musí být doručeno společnosti a všem společníkům.* Odstoupení nabývá účinnosti uplynutím jednoho měsíce ode dne doručení společnosti. Tímto dnem rovněž přechází působnost odstupujícího společníka, který byl jediným statutárním orgánem společnosti na všechny ostatní společníky. Odstavec 3 § 85 je speciálním ustanovením k ustanovení § 66 odst. 1 ObchZ.

Zákon č. [370/2000](#) Sb. odstranil nejasnost týkající se použití ustanovení § 66 odst. 1 ObchZ na jednatele společnosti s ručením omezeným. Před novelou bylo právo odstoupit z funkce přiznáno pouze členům orgánů, jednatele jsou však orgány. Novela rovněž odstranila i výkladový problém, který vyplýval z formulace ustanovení o povinnosti oznámit odstoupení z funkce, když nahradila slovo „popřípadě“ - o němž se diskutovalo, zda vyjadřuje, že povinností odstupující osoby je oznámit odstoupení orgánu jehož je členem, a pokud není členem žádného orgánu, tak orgánu, který ji zvolil či jmenoval, anebo zda je odstupujícímu dáno na výběr, komu své odstoupení oznámí - slovem „nebo“, což dává možnost alternativní volby.¹

Výkon funkce končí dnem, kdy odstoupení projednal nebo měl projednat orgán, který osobu, která je statutárním orgánem nebo jeho členem anebo členem jejího orgánu společnosti, zvolil nebo jmenoval, nestanoví-li společenská smlouva nebo stanovy, že postačí, projednal-li je nebo měl projednat orgán, jehož je členem. Ustanovení § 66 odst. 1 ObchZ dále stanoví, že *u osoby zvolené za člena orgánu zaměstnanci společnosti výkon funkce končí dnem, kdy odstoupení projednal nebo měl projednat orgán, jehož je členem. Příslušný orgán je povinen projednat odstoupení na nejbližším zasedání poté, co se o odstoupení z funkce dověděl. Jestliže osoba, která odstupuje z funkce, oznámí své odstoupení na zasedání příslušného orgánu, končí výkon funkce uplynutím dvou měsíců po takovém oznámení, neschválí-li příslušný orgán společnosti na její žádost jiný okamžik zániku funkce.*

Novelou provedou zák. č. [370/2000](#) Sb. došlo k odstranění mezery v zákoně spočívající v tom, že zákon neupravoval odstoupení členů dozorčí rady volené zaměstnanci. *Tato novela také upravila výslovně možnost a podmínky rezignace přímo na jednání orgánu, který má o odstoupení rozhodnout, přičemž stanovením zvláštní lhůty pro účinnost takového odstoupení zajistila ochranu společnosti před zneužitím institutu odstoupení odstoupením „ze dne na den“, tj. před šikanózním výkonem práva.²*

Nejvyšší soud ČR uzavřel v usnesení ze dne 23. září 2003, sp. zn. 29 Odo 181/2003, že účelem ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. je na jedné straně umožnit orgánům či členům orgánů společnosti, aby mohli odstoupit z funkce bez toho, že by jim v tom společnost mohla zabránit, ať již aktivním jednáním nebo nečinností, na druhé straně pak ochránit společnost před tím, že statutární orgán nebo jeho člen ukončí funkci ze dne na den aniž by dal společnosti přiměřený čas k tomu, aby si za něj mohla najít adekvátní náhradu; takový postup by totiž v konkrétním případě mohl zcela ochromit činnost společnosti. Oba uvedené cíle jsou rovnocenné.

V praxi mohou nastat určité potíže při odstoupení člena dozorčí rady a člena představenstva v akciové společnosti, kde valná hromada projednává odstoupení. Obvyklá přestávka jednoho roku mezi konáním valných hromad je většinou pro odstupujícího člena orgánu příliš dlouhá doba. Přestože je možné svolat mimořádnou valnou hromadu, je tato možnost v případě společnosti s velkým počtem akcionářů nepříliš praktická, odstupující osoba nemá rovněž prakticky žádnou možnost si svolání mimořádné valné hromady vynutit. Vhodným postupem u akciové společnosti by tedy bylo, aby stanovy určily, že k projednání odstoupení je příslušný ten orgán, jehož je odstupující osoba členem. Ten pak také může kooptovat nového člena, jestliže stanovy kooptaci členů představenstva či dozorčí rady připouštějí (§ 194 odst. 2, § 200 odst. 3 ObchZ).

Problematika tzv. zlatých padáků - tj. mnohamilionového sjednaného plnění při ukončení funkce členů představenstva, popř. i dozorčí rady akciových společností, sjednávaného a rovněž vypláceného i těm členům představenstva, kteří negativně ovlivnili vývoj společnosti na základě smlouvy, jejíž uzavření si obvykle sami v představenstvu odhlasovali a podepisovali si ji navzájem - je řešena v ustanovení § 66 odst. 3 ObchZ. Původní vládní návrh zák. 370/2000 Sb. nebyl však přijat (úprava umožňovala takové plnění jen v na základě právního předpisu, a taktéž umožňovala regulovat výši poskytnutého plnění), neboť Poslanecká sněmovna schválila, že takové plnění je možné i na základě vnitřních předpisů společnosti. Vnitřní předpisy jsou totiž zpravidla přijímány členy představenstva. Zákon však alespoň jednoznačně stanoví (přímo zakazuje), že *společnost plnění neposkytne, jestliže výkon funkce zřejmě přispěl k nepříznivým hospodářským výsledkům společnosti, anebo při zaviněném porušení právní povinnosti v souvislosti s výkonem funkce.*

Obchodní zákoník neobsahuje zvláštní právní úpravu, která by se vztahovala na institut odstoupení jednatele, resp. člena představenstva z funkce, uplatní se tedy obecná právní úprava podle § 66 odst. 1 ObchZ zmíněná výše.

Z ustanovení § 66 odst. 1 ObchZ vyplývá, že jednatelé, resp. členové představenstva mohou ze své funkce odstoupit. Člen představenstva oznámí své odstoupení představenstvu nebo orgánu, který ho jmenoval nebo zvolil - valné hromadě, resp. dozorčí radě nebo soudu. Jednatelé musí své odstoupení oznámit valné hromadě. Jednatelé mohou osobně vystoupit na valné hromadě nebo předložit písemné oznámení na valné hromadě, nebo doručit oznámení společnosti s požadavkem, aby bylo předloženo valné hromadě. Výkon funkce jednatele, resp. člena představenstva pak končí dnem, kdy jeho odstoupení projednala nebo měla projednat valná hromada, resp. dozorčí rada. V případě člena představenstva postačí projednání v představenstvu, pokud tak určí stanovy. Příslušný orgán je povinen projednat odstoupení na svém nejbližším zasedání poté, co se o odstoupení dozvěděl. Pokud jednatel, resp. člen představenstva oznámí své odstoupení až na zasedání příslušného orgánu, končí výkon jeho funkce uplynutím dvou měsíců po tomto oznámení. Na žádost odstupující osoby však může příslušný orgán schválit jiný okamžik zániku jeho funkce.

Odstoupit z funkce nemůže jednatel, resp. člen představenstva jmenovaný soudem z řad společníků, resp. akcionářů.

V případě společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem, nelze opomenout stanovisko Nejvyššího soudu ČR 29 Odo 1549/2005 ze 13. září 2006 - *Obchodní zákoník neupravuje speciálně postup při odstoupení z funkce pro společnost s jediným společníkem, a proto je i pro tento případ třeba přiměřeně aplikovat ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. V případě společnosti s jediným společníkem jmenuje a odvolává jednatele tento společník v působnosti valné hromady (§ 132 obch. zák.). Nepřípadá tedy v úvahu svolání valné hromady. Za této situace je třeba na oznámení jednatele společnosti o odstoupení z funkce doručené jedinému společníkovi společnosti s ručením omezeným přiměřeně aplikovat poslední větu ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. a posuzovat je jako oznámení učiněné na zasedání příslušného orgánu. V tomto případě pak platí, že výkon funkce odstupující osoby končí uplynutím dvou měsíců po doručení oznámení jedinému společníkovi společnosti, pokud tento na žádost odstupující osoby neschválí jiný okamžik zániku funkce. Jediný společník nemůže platně rozhodnout, že výkon funkce odstupujícího jednatele končí později, než uplynutím dvou měsíců po doručení jeho oznámení o*

odstoupení z funkce, pokud o to odstupující jednatel výslovně nepožádá.

Pozn.

¹ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo 2. Praha: ASPI, 2006, s. 232.

² Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník - komentář. 11. vydání. Praha: C.H. BECK, 2006, cit. dílo, s. 232.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. - jednatelé](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)